

דוח שבועי בנושא הגנה על אזרחים

18-24 בפברואר 2009

הגדה המערבית

השפעת פעולות צבאיות על אזרחים

באופן יחסי אירעו השבוע תקריות ספורות בלבד שהסתיימו בנפגעים. השבוע נפצעו 9 פלסטינים, ביניהם 2 ילדים, ע"י כוחות הצבא הישראליים. בתקרית אחת, ב-19 בפברואר, הותקף ישיש פלסטיני בן 99 מכפר טמון (נפת טובאס) ע"י כלי של הצבא, ננשך, והועבר לביה"ח לטיפול. שני פלסטינים נוספים נפגעו מאלימות מתנחלים.

במהלך השבוע ביצעו כוחות הביטחון הישראליים 116 סריקות ברחבי הגדה המערבית, מעט יותר מהממוצע השבועי לשנת 2008 (101 סריקות) ועצרו 84 פלסטינים (מספר הדומה לממוצע המעצרים השבועי ב-2008). מספר המחוסמים הניידים עליו דווח השבוע היה 87, גבוה יותר מהממוצע השבועי לשנת 2008 (75).

הפגנות נגד הגדר: נמשכו ההפגנות השבועיות נגד הגדר בכפרים נעלין, בילעין (רמאללה) ג'יוס (קלקיליה) ואלמעסרה (בית לחם). בנעלין נפצע פלסטיני בן 16 מפגיעת כדור מתכת מצופה גומי שירו הכוחות הישראליים. דווח גם על מקרי שאיפת גז מדמיע. בשבועות האחרונים דווח על מאסרים והטרדת תושבי הכפרים בהם מתקיימות ההפגנות נגד הגדר ע"י הכוחות הישראליים. השבוע בכפר ג'יוס כיסו לראשונה המפגינים את פניהם כדי למנוע את זיהויים ע"י הצבא הישראלי.

צווי הריסה ותפיסת רכוש בגדה המערבית

סכנת עקירה ליישובים שלמים בירושלים המזרחית ובנפת שכם

ב-17 בפברואר דחתה המועצה האזורית לתכנון ובנייה בירושלים תכנית מתאר חלופית שהוגשה ע"י תושבי אזור אל-בוסתאן בשכונת סילוואן בירושלים המזרחית. החלטת המועצה סוללת את הדרך להפעלת צווי הריסה, בגין העדר היתרי בנייה, אשר הוצאו ב-2005 ל-88 בתים הממוקמים באזור. הריסת הבתים תגרום לעקירתם של כ-1,500-1,300 פלסטינים.

בנפת שכם הוצאו צווי הריסה לבתיהם של שש משפחות מח'רבת טאנא, יישוב באזור C ליד בית פוריק, שנבנו ללא היתרי בנייה. צווי הריסה עומדים ותלויים גם ביחס ליתר בתי הכפר (25 במספר). ח'ירבת טאנא ממוקמת באזור שהוכרז ע"י צה"ל כ"שטח צבאי סגור". הוצאת הצווים לאחרונה באה בעקבות החלטת בג"צ לדחות את עתירת התושבים להכנת תכנית מתאר לכפר. אם ימומשו הצווים צפויים כל תושבי הכפר (180) להפוך לעקורים. הכפר נעקר כולו ביולי 2005 ונבנה מחדש ע"י ארגון ישראלי לא ממשלתי.

עקירת עצים במחוז בית-לחם: ב-20 בפברואר עקרו חיילי צה"ל 70 שתילים של עצי זית בשטח אדמה בכפר ג'בעה בנפת בית לחם. יום קודם לא אפשרו כוחות המבא לפלסטינים ולמתנדבים זרים לשתול שתילי זית נוספים. תקריות אלה אירעו על רקע ויכוח שנמשך כבר שנים בין פלסטינים, הטוענים לבעלות על האדמה לבין הרשויות הישראליות שהכריזו ב-1994 על השטח כעל "אדמת מדינה". שבוע לפני כן דחתה ועדת ערר צבאית שמונה מתוך תשעה ערעורים שהגישו פלסטינים נגד הכרזה על כ-1,700 דונמים השייכים לכפר ארטאס כעל "אדמת מדינה". הרשויות הישראליות מייעדות שטח זה, שנוסף בעבר לשטח המוניציפאלי של התנחלות אפרת, להרחבת ההתנחלות ב-2,500 יחידות דיור נוספות.

גישה וסגרים

שיטוח קרקע לשם הקמת הגדר בתוואי חלופי בנפת קלקיליה: ב-22 בפברואר החלו קבלנים ישראליים בשיטוח קרקע בשטח שבין הכפרים ואדי א-ראשא וראס א-טירה בנפת קלקיליה. הכפרים יוצרים מובלעת של חמישה יישובים פלסטיניים המבודדים מהגדה המערבית ע"י תוואי הגדר מסביב להתנחלות אלפי מנשה. מטה התיאום והקישור הישראלי הודיע ל-OCHA כי שיטוח הקרקע מיועד להקמת תוואי חלופי לגדר, בהתאם לפסיקת בג"צ מספטמבר 2005 בעתירה שהוגשה בשם היישובים באמצעות האגודה לזכויות האזרח בישראל. בית המשפט קיבל את עמדת העותרים כי התוואי הנוכחי "יוצר טבעת חנק סביב הכפרים ופוגע קשות בכל רקמת החיים". אולם שינוי התוואי יותיר שניים מהיישובים - ערב אבו פרדה וערב א-רמדין אלג'נבי - מבודדים ומנותקים מיתר חלקי הגדה המערבית ומשירותי הבריאות והחינוך הממוקמים מעברה השני של הגדר.

הרחבת מחסום עינב: ב-24 בפברואר התחילו כוחות הצבא הישראליים בתהליך הרחבת מחסום עינב, שהוקם על מנת להגן על התנחלות עינב מפני התקפות טרור; מחסום זה שולט בדרם התנועה מהגדה המערבית כולה אל נפת טולכרם וממנה. שיטוח הקרקע ליד המחסום לווה גם בעקירת עצים. לתושבי כפר ראמין, שקיבלו צווי תפיסה של האדמות בספטמבר 2008, ניתן יום אחד כדי להעביר את העצים מהקרקע המיועדת להרחבה. מחסום עינב יורחב לשני נתיבים בכל כיוון, בנוסף למסלול אח"מים/מסלול הומניטרי, שאמור להקל על זרימת התנועה דרך המחסום.

סגירת מחסום דאחיית אל בריד: ב-19 בפברואר סגר הצבא הישראלי את מחסום א-ראם בצפון ירושלים, לאחר שמחסום זה התייתר עם סגירת השער בגדר שבין דאחיית אל בריד וא-ראם, ב-16 בחודש. בעוד שהסרת המחסום והתשתיות הנלוות תאפשר תנועה חופשית בכביש 1, המקשר בין מרכז ירושלים למחסום קלנדיה, הרי שהדבר יגדיל מאוד נפח התנועה העוברת במחסום קלנדיה לכיוון צפון. מחסום א-ראם איפשר כניסה לירושלים רק לתושבים המתגוררים סמוך למחסום, אך לא פיקח על תנועת מכוניות מירושלים צפונה (לכיוון א-ראם). כעת, חייבים כל כלי הרכב הנוסעים לא-ראם לעבור דרך מחסום קלנדיה; החלו להתקבל דיווחים על עיכובים של כמחצית השעה ויותר, כדרך שיגרה, בנסיעה צפונה דרך מחסום קלנדיה.

בצורת בגדה המערבית

ב-22 בפברואר דיווח משרד החקלאות הפלסטיני כי האחוז הממוצע של הגשם שירד בכל הגדה המערבית בין אוקטובר 2008 לפברואר 2009 מהווה רק 45% מהממוצע הרב-שנתי, ובמספר אזורים רק 32% ממנו.

רצועת עזה

השפעת פעולות צבאיות על אזרחים

במהלך התקופה המדווחת המשיכו עימותים מזוינים, ירי רקטות על ידי פלסטינים ותקיפות ישראליות מהאוויר ומהים, להחליש את הפסקת האש הרופפת ממילא. ב-20 בפברואר נהרגו מירי טנק ישראלי שני חמושים פלסטיניים, מזרחית לאזור ג'והאר א-דיק במרכז רצועת עזה. שלושה אזרחים, ביניהם אישה, וחמישה חמושים נפצעו מאש ישראלית במהלך השבוע. שניים מהאזרחים נפצעו בשתי תקריות נפרדות, כאשר כוחות ישראליים פתחו באש, על פי הדיווחים, לעבר חקלאים פלסטיניים. האזרח השלישי, פקיד במעבר רפיח, נפצע בתקיפה אווירית שכוונה לגבול מצריים-רצועת עזה, דרומית לרפיח. במהלך תקופת הדוח הקודם, ב-16 בפברואר, מת מפצעיו חמוש פלסטיני בן 20 שנורה ונפצע בתקיפה מן האוויר ב-13 בחודש, בעבאסן ממזרח לח'אן יונס.

ב-18 וב-19 וב-23 בפברואר ערכו מטוסים והליקופטרים של חיל האוויר הישראלי כחמש תקיפות מן האוויר ברצועת עזה, במהלכן נורו לפחות 18 טילי אוויר-קרקע לעבר מנהרות בגבול מצרים-רצועת עזה, בתחנת משטרה מדרום לח'אן יונס ובמכונית ובה שני חמושים פלסטיניים ליד גדר הגבול, דרומית-מזרחית למחנה אל מע'אזי. פלסטינים חמושים שיגרו כ-21 טילי קסאם ופצצות מרגמה לעבר חיילי צה"ל שפעלו בתוך רצועת עזה. על פי דיווחי התקשורת הישראלית שני טילי קסאם שנורו מרצועת עזה ב-23 בפברואר נחתו בשטח ישראל.

תקרת במנהרה

חמישה פלסטינים נהרגו ושלושה נפצעו ב-21 בפברואר, בהתמוטטות מנהרה בגבול מצרים-רצועת עזה.

מים ותברואה ברצועת עזה

רשות המים העזתית (CMWU) דיווחה כי ל-50,000 בני אדם אין עדיין גישה למים זורמים ו-100,000 בני אדם נוספים מקבלים מים רק מדי 7-10 ימים, כולל אזורים בבית חנון, בג'באליה, בעיר עזה וברפיח. בין ה-1 ל-21 בפברואר אספה המעבדה לבריאות הציבור של משרד הבריאות הפלסטיני בעזה 248 דגימות מים ממאגרים, רשתות מים ומפעלי טיהור ברחבי רצועת עזה. מתוכן, 45 היו נגועות, בעיקר דגימות ממחוז צפון רצועת עזה ומחוז עזה. על פי אונר"א שלשולים חריפים ושלשולים דמיים קשים הם עדיין גורמי התחלואה העיקריים בין המחלות המדבקות הפוגעות באוכלוסיית הפליטים ברצועת עזה. בדף המידע של פברואר מדגישה אונר"א את הצורך להתמקד בשבועות הקרובים בשלשולים חריפים אצל ילדים מתחת לגיל שלוש, כיוון שמספרם עבר את סף ההתראה בשבוע הרביעי, החמישי והשישי של 2009.

ביטחון תזונתי ברצועת עזה

הרשויות בעזה הטילו פיקוח חלקי על מחיר מוצרי המזון הבסיסיים, כדי להקל על קשיי התושבים הנובעים מהתנודות במחירי המזון. למרות התייצבות מחירי השוק של צרכי מזון בסיסיים וירקות, במקרים מסוימים יצר הפיקוח על המחירים בעיות חדשות. בשבועות האחרונים דיווחה תוכנית המזון העולמית (WFP) על מחסור בסוכר בחנויות. המחיר הנמוך שנקבע לא נתן לסוחרים תמריץ למכור את מלאי הסוכר שברשותם. אמנם ניתן להשיג בשוק החופשי מצרכי מזון שונים, אך מחיריהם מופקעים: פירות - בעיקר בננות, תפוחים תפוזים ותותים - ובשר טרי. בשל המחירים הגבוהים משתמשים בבשר קפוא כתחליף לבשר הטרי.

נפתחו חמש מתוך שש טחנות הקמח בעזה. בחמש מאפיות באזור המרכז ובדרום רצועת עזה ניכר מחסור בגז לבישול והן מוכרות לחם שנרכש ממאפיות אחרות.

חיל הים הישראלי ממשיך למנוע מדייגים עזתיים להפליג ולדוג מעבר לטווח של שלושה מיילים ימיים מהחוף. כתוצאה מכך מוגבל מגוון הדגים הזמינים בשוק החופשי.

החינוך ברצועת עזה

על פי יוניצ"ף, הריסת בתי ספר ומוסדות חינוך נוספים, במהלך מבצע "עופרת יצוקה", השפיעה קשה על מערכת החינוך. נפגעו בעיקר בתי"ס באזור צפון הרצועה ובאזורי הגבול. בשבוע הראשון לחידוש הלימודים, לאחר תום המבצע הצבאי, דווח באזורים אלה על נוכחות של 86% מהתלמידים שעלתה בשבוע האחרון ל-98%. כ-4,711 תלמידים משישה בתי"ס של הרשות הפלסטינית שנפגעו קשה לומדים בשבעה בתי"ס חלופיים; מחסור בחדרי כיתות, כיתות צפופות מדי וזמן הגעה ארוך יותר לביה"ס יוצרים קשיים נוספים. ההגבלות המוטלות על ייבוא כמויות וסוגים שונים של סחורות אל תוך רצועת עזה גורמות למחסור בספרי לימוד ובפריטי ציוד נוספים הנחוצים לתלמידים ובכך מעכבות הגבלות אלה את המאמץ לשיקום מערכת החינוך. כמו כן, בבתי"ס רבים קיים מחסור במים זורמים ולדבר השלכות על מצב השירותים התברואה בבית הספר.

שביתת מורים ברשות הפלסטינית: בראשית שנת הלימודים (24.8.2008) קרא איגוד המורים של הרשות הפלסטינית (היושב ברמאללה) להשבתת מערכת החינוך במחאה על החלטת הרשויות ברצועת עזה להעביר מספר גדול של מורים ומנהלים לבתי"ס באזורים אחרים. בימים הראשונים הקיפה השביתה כ-40% מכלל המורים, אך לקראת אמצע וסוף ספטמבר הגיע אחוז השובתים ל-60%. מאז חלה ירידה הדרגתית במספר המורים השובתים. נכון ל-25 בפברואר חזרו לעבודה 57.2% מהמורים של הרשות הפלסטינית, ו-42.8% מהמורים ממשיכים לשבות. מספרם של כלל המורים של הרשות הפלסטינית הוא 9,799 בנוסף לכ-4,000 מורים זמניים העובדים במסגרת חוזים, שיסתיימו ב-25 בפברואר. על פי המשרד לחינוך ולחנך גבוה (MoEHE) יחודשו החוזים הזמניים עד סוף מאי 2009.

המצב במעברים

בין ה-18 ל-24 בפברואר נכנסו לרצועת עזה 635 מטענים (מטען=משאית עם נגרר אחד), בעיקר דרך מעבר כרם שלום. מכלל המטענים שנכנסו דרך כרם שלום בתקופה זו 248.5 יועדו לסוכנויות לסיוע הומניטרי ו-231 מתוכם הכילו מצרכי מזון. יתר המטענים הכילו אספקה רפואית, אספקה למערכת החינוך, מוצרי אלקטרוניקה, פריטים לתעשייה ומוצרים שאינם מצרכי מזון.

מטענים (משאיות) שנכנסו לרצועת עזה, 18-24 בפברואר

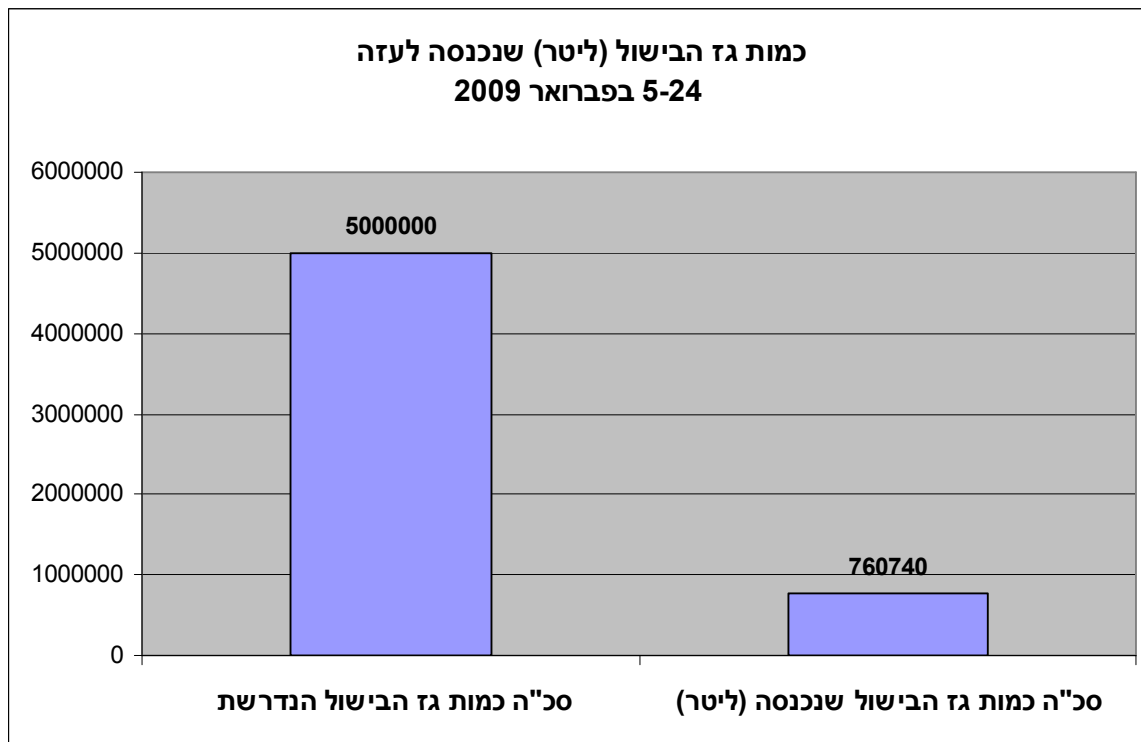
מערב	סוג הייבוא	סה"כ
קרני	מזון לבעלי חיים	74
	מזון לבני אדם	50
קרני		124
כרם שלום	גידולים חקלאיים	3.5
	מזון לבע"ח	1
	חינוך/מכשירי כתיבה	7
	מצרכי מזון לבני אדם	418
	מוצרי ניקוי והיגיינה	38
	ציוד אלקטרוני/תעשייתי	1
	אספקה רפואית	13.5
	מתכלים לא למאכל	28
	כלים	1
כרם שלום		511
סה"כ		635

לא ברור מהם הקריטריונים הישראליים לטיפול בבקשות לייבוא מוצרים לעזה. בתקופה המדווחת דחו הרשויות הישראליות בקשות לייבוא 30 טונות של אפונה, 43 מטעני מקרוני, 137 מטעני קמח חיטה, 131 ערכות משחקים, 68 מטענים של מכשירי כתיבה לתלמידים, 150 ערכות למורה של יוניצ"ף, 22 פריזרים, 3 גנרטורים, ו-4 משאבות מים.

מעבר רפיח: ב-23, 22 ו-24 בפברואר פתחו המצרים את מעבר רפיח לשני הכיוונים למעבר חולים פלסטיניים, פלסטינים בעלי דרכונים זרים ואישורי כניסה תקפים, סטודנטים, ופלסטינים ש"נתקעו" במצרים. המעבר למצרים הותר לכ-2,274 בני אדם, ו-754 פלסטינים חזרו לרצועת עזה. בנוסף נכנסו לרצועת עזה, דרך מעבר רפיח, 16 חברי המועצה האירופית-ים תיכונית ונציגים של מדינות הליגה הערבית. בין ה-18 ל-21 בפברואר היה מעבר רפיח פתוח למקרים רפואיים דחופים.

ייבוא דלק

קו הצינורות בנחל עוז היה פתוח במהלך התקופה המדווחת והזרים 2,222,000 ליטרים של דלק לתעשייה ו-760,740 ליטרים של גז לבישול אל תוך רצועת עזה. כמות הגז שהוזרמה השבוע היא כ-43% מתצרוכת הגז היומית ברצועת עזה. אולם כיוון שלא הותר ייבוא גז לרצועת עזה מה-5 עד ל-17 בפברואר, כמות הגז שיובאה היא רק 15% מתצרוכת הגז של רצועת עזה מה-5 עד ל-24 בפברואר.

מצב החשמל בעזה

על פי חברת החשמל של עזה (GEDCO) אספקת החשמל ברצועת עזה חזרה לרמה שלפני מבצע "עופרת יצוקה" דהיינו- פרט ל 10% מן האוכלוסייה שמנותקים מחשמל בגלל פגיעה ברשת מרבית תושבי עזה מקבלים חשמל לסירוגין. נכון ל-22 בפברואר המחסור בחשמל ברצועת עזה הוא 19%. המחסור הרב ביותר הוא בחאן יונס (22.7%) ובאזור המרכז (21.2%). פרט להפסקות חשמל בלתי מתוכננות נמשכת מערכת הפסקות החשמל היזומות: 8 שעות שלוש פעמים בשבוע בנפת עזה ובנפת צפון הרצועה, 8 שעות מדי שלושה ימים באזור המרכז ובחאן יונס, וברפיח 4-6 שעות של הפסקת חשמל אחת לשלושה ימים.